

Column

Een niksig fossiel

Jelle Reumer

Uiteindelijk ben je dan paleontoloog geworden. Gegrepen door de schoonheid van de fossielen, de ongrijpbaarheid van de geologische tijd, de prettige doodheid van de dino en de sabeltandtijger. Of door iets anders, maar ooit, ergens, is er dat begin geweest, die eerste vonk die knetterde, het draadje dat (als we een deel van onze omgeving moeten geloven) losraakte. Helemaal normaal is het niet om paleontoloog te worden. Normale mensen worden boekhouder, vrachtwagenchauffeur, kopieermachinemonteur, advocaat, winkelbediende, politiefunctionaris of verpleegster. Er zijn in ons land zelfs meer profvoetballers dan paleontologen. Meer Tweede Kamerleden, burgemeesters, en zakenvrouwen-van-het-jaar. Wanneer we ons even beperken tot de beroeps-vertebratenpaleontologen zijn er zelfs meer Commissarissen van de Koningin, en dat is na de vorstin zelf het zeldzaamste beroep dat we kennen: er zijn er maar twaalf van. Oh pardon, CdK is het op één na zeldzaamste beroep dus. Hobby-paleontologen zijn er gelukkig meer, maar nog altijd veel minder dan tropische aquarium-houders, soortentruvende vogelspotters, square-dancers en fanfare-dansmariekes, om enkele andere vormen van ongevaarlijke gekte te noemen. We zijn, kortom, een zeldzaam ras (en zolang we niet uitsterven kan dat geen kwaad).

Maar hoe is dat nou zo gekomen? Om het maar even tot mezelf te beperken, moet ik ooit voor het eerst een fossiel gezien hebben en daardoor gegrepen zijn. Althans, dat zou je denken. Zoals ik ook ooit voor het eerst zoende, stiekem een sigaret rookte, mijn eerste loon kreeg, mijn eerste auto kocht en daar mijn eerste deuk in reed. Ik weet het allemaal nog en de details gaan u niets aan. Dat eerste fossiel weet ik me ook nog goed te herinneren. Ik wil het ook wel vertellen: het was een niksig ding. Ontzettend niksig zelfs. En er sloeg ook zeker geen vonk over.

Ik was twaalf. Omdat ik altijd al wel iets met de natuur had was ik lid geworden van de NJN. Van de afdeling Hilversum om precies te zijn, omdat ik daar toen woonde. Nou weet ik dat veel van onze biologen hun carrière zijn begonnen bij de NJN, zelfs bij de afdeling Hilversum die indertijd voor een deel bestond uit de leden van het bekende biologengeslacht

Van Noordwijk, maar ik hield het er niet langer dan een jaar uit. Niet alleen sprak men er veel in onbegrijpelijke afkortingen (pika, zoka, heka, ping, de kist, en dergelijk jargon) en had ik een gloeiende hekel aan die eigegebreide grijze geitensokken omdat die zo akelig prikten en kriebelden, maar vooral liep ik er verloren. Als twaalfjarige tussen stokoude figuren van 14, 15, 16 jaar. Van die gewichtigdoende pubers die met hun ogen dicht achtentachtig soorten loopkevers konden determineren. Irritante lui vond ik dat toen. Na een jaar ben ik gevluht naar wat vroeger de padvinderij heette en tegenwoordig scouting en daar heb ik nog jaren de Gooise natuur onveilig lopen maken.

Maar goed, met de afdeling Hilversum fietste ik tijdens een excursie (destijds ekskursie) naar Soesterberg om in een zandafgraving op zoek te gaan naar mineralen, loopkevers en bladmosse. Ik denk zelfs te weten dat het regende, maar dat zal wel een kwestie van selectief herinneren zijn en dus niet kloppen. Vermoedelijk scheen de zon. Vogels floten, maar vraag me niet welke. Ineens was er grote opwinding. Er was in de zandwand een fossiel gevonden! De hele meute - een dozijn Hilversumse vogeltijlpdeskundigen - dromde met loepjes in de aanslag rond de gelukkige vinder. Een echt fossiel! Het ding ging al snel van hand tot hand en uiteindelijk kon ik het objectje ook bekijken. En wat zag ik? Niks! Ik hield een grijzig stukje (vuur?)steen van hooguit twee centimeter in mijn kinderhand en zag helemaal niets. Geen bot, geen schedel van een oude dino, geen versteende zeester, niks. Gediensig wees men mij op een wittig klein verkleurinkje in de grijze rest. Een rondje. Ik: Is dat een fossiel?

Men: Ja, dat is een fossiel. Kijk maar goed! Ik weet niet meer wat het was want ik zag niets en snapte ook niks van de uitleg - om over de opwinding maar te zwijgen. Het zal achteraf wel een verweerd brokje gebroken crinoid geweest zijn, of een bryozoëntakje op dwarsdoorsnede, of iets anders dat de omweg naar Soesterberg niet waard was. Als het aan mijn eerste fossiel had gelegen was ik nu zeer zeker geen paleontoloog, maar het is later toch nog goed gekomen want vogelaar was ook geen optie.